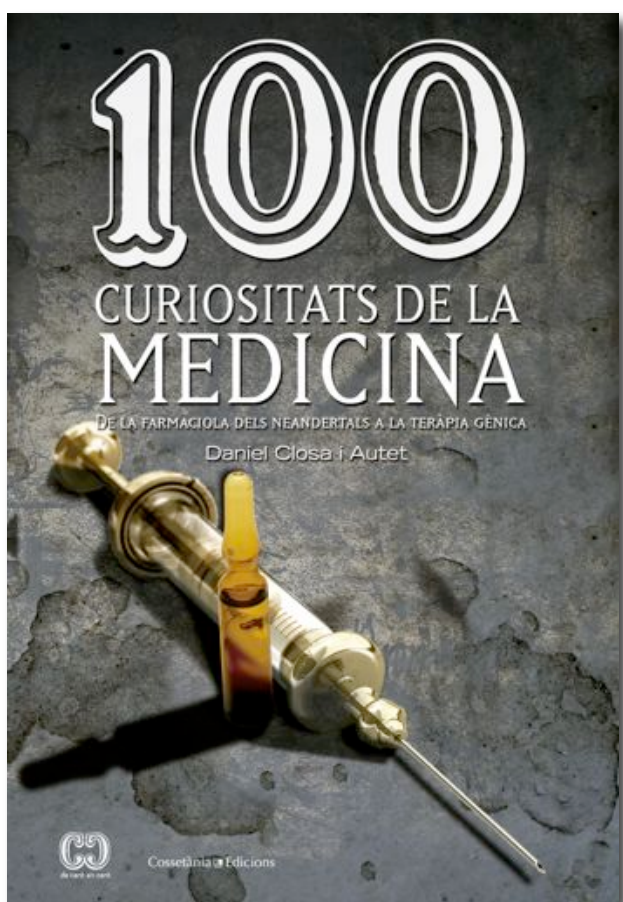

100 curiositats de la medicina

**De la farmaciola dels neandertals
a la teràpia gènica**

Daniel Closa i Autet

Sabies que hi ha un gen que es diu Homer Simpson?

Tenies present que els metges, antigament, tastaven els fluids corporals dels malalts?

Creus que aguantar la respiració realment fa passar el singlot?

Coneixes el joc de paraules que amaga el títol de la sèrie Grey's Anatomy?

Epidèmies d'origen desconegut, antimatèria per mirar l'interior del cos, sang de color verd, malalties virtuals, un gen que ens fa estúpids, els remeis que feien servir els neandertals, els problemes de la medicina a l'espai, el trasplantament més fastigós imaginable, sagnies medievals i teràpies gèniques. La medicina és molt més que la lluita contra el càncer i l'Alzheimer. Des de la més remota antiguitat els humans hem lluitat contra les malalties, en una història plena d'anècdotes que van des del més absurda fins a les més brillants.

Curiositats que trobareu al llibre

Quan els metges tastaven el pipí

«Ara es fa estrany, però, en l'antiguitat, els metges tastaven els fluids corporals dels malalts per esbrinar quina mena de malaltia patien, i tastar el pipí no era tan infreqüent. També es diu que ja ho sospitaven en observar que les mosques anaven amb molta freqüència al pipí dels diabètics. Però tastar el pipí i comprovar que tenia un gust dolç que recordava la mel va ser el que va fer que el metge anglès Thomas Willis li posés aquest nom i establís per on anava el problema. De fet, durant un temps la diabetis *mellitus* es coneixia com la *malaltia de Willis*. Per sort, ara ja podem analitzar d'una manera molt més senzilla la quantitat de glucosa a l'orina i a la sang i els metges han deixat enrere un sistema de diagnòstic que va ser rutinari durant força segles.»

Un motiu més per deixar de fumar

«Els pulmons dels fumadors contenen més bacteris que els dels no-fumadors. Es creia que era perquè els seus mecanismes de defensa estan danyats a causa del tabac i en inhalar bacteris presents a l'ambient els fumadors tenien més dificultats per eliminar-los. Això segurament és cert, però ara s'obre la possibilitat al fet que, en fumar, ja estiguin inhalant directament un bon grapat de bacteris. Molts segurament no resistiran les temperatures del tabac en cremar-se, però molts altres poden ser arrossegats cap a dins abans que la flama els arribi. Alguns fan espores i poden aguantar les altes temperatures mentre esperen trobar un ambient tranquil, humit i amb aliment, com ara un pulmó, per començar a créixer.»

Les pastilles placebo, millor de colors

«Com que el placebo és un efecte ben real, seria una ximpleria no fer-lo servir per potenciar l'efectivitat dels medicaments. Per això ara sabem que una pastilleta blanca és menys efectiva que una de color. I encara millor una càpsula de colors o un xarop, especialment si té un gust estrany. I les injeccions ja són el sùmmum per induir un efecte placebo. Finalment, com més car sigui el medicament, més intens és l'efecte placebo. En realitat, ni tan sols cal pagar el medicament. N'hi ha prou que t'ho diguin.»

La viagra, només per al sexe?

«Quan es parla de Viagra tothom comença a fer un somriure mal dissimulat. La pastilleta blava que ha contribuït a fer més rics els laboratoris Pfizer ha esdevingut tot un símbol relacionat amb el sexe. Però el cas és que es continuen fent estudis sobre la Viagra o, més ben dit, sobre el seu principi actiu, el sildenafil, per aplicar-lo a diferents patologies. El motiu és fàcil d'entendre. Un medicament que ja es fa servir no necessita passar de nou tots els controls de seguretat i qualitat inicials. De manera que, si ets un laboratori i descobreixes que un medicament serveix per tractar una malaltia diferent de la inicialment prevista, doncs t'estalviaràs molts diners i temps a l'hora de comercialitzar-lo.»

Aguantar la respiració serveix per aturar el singlot?

Els metges parlen del singlot transitori, el singlot de llarga durada i el singlot intractable. «Aquest inclou els atacs que duren més d'un mes. Poca broma, perquè el rècord mundial conegut és el d'un home anomenat Charles Osborne. Va estar amb singlot des del 1922 fins al 1990. (...) Alguns remeis casolans són molt imaginatius i fins i tot ridículs, però també n'hi ha d'altres que tenen una base fisiològica raonable. Per exemple, aguantar la respiració i respirar dins una bossa de paper. Amb això, el que fem és anar augmentant la quantitat de CO₂ que inhaledem i que acabarem transportant a la sang. Per algun motiu, això fa que el singlot marxi. El clàssic de beure aigua també té algun sentit. La clau no és l'aigua, sinó l'estimulació que causa a la glotis el fet d'empassar. En realitat, menjar pa sec, sucre, gel picat o coses així, i fins i tot tocar-se la "campaneta" amb un bastonet, té el mateix efecte.»

L'autor

Daniel Closa i Autet (Barcelona, 1961) és doctor en Biologia i investigador del CSIC. Actualment dirigeix un grup de recerca a l'Institut d'Investigacions Biomèdiques de Barcelona.

El 1994 va guanyar el Premi de Novel·la Científica amb la novel·la *Tots som parents*. També és autor d'obres de ficció, com *Setembre de passió* i *El secret de l'almogàver*, i de divulgació científica, com *Blocs de ciència*, *100 enigmes que la ciència (encara) no ha resolt*, *100 mites de la ciència* i *100 invents que han canviat el món*.

És col·laborador de diferents programes de ràdio i televisió i autor del blog *Centpeus* de divulgació científica.

Fitxa del llibre

Preu: 14,90€

Col·lecció: De 100 en 100, núm. 20

ISBN: 978-84-9034-158-2

Pàgines: 232

Mides: 15,5 x 23,3 cm

Enquadernació: en rústica

Primera edició: octubre del 2013